

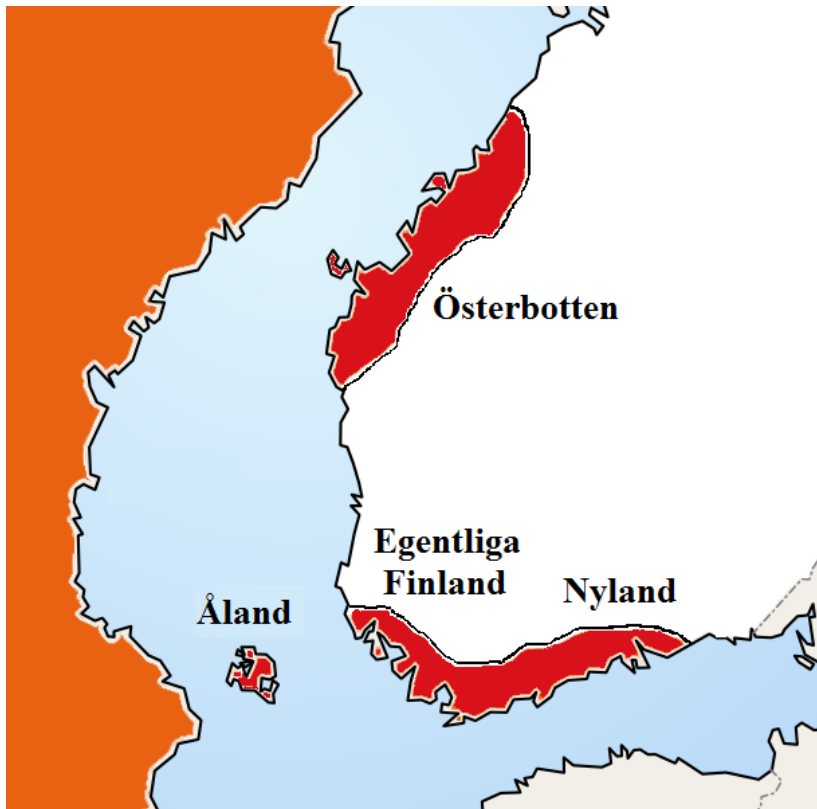
NATIONELLA CENTRET
FÖR UTBILDNINGSAUTVÄRDERING

Modersmål och litteratur i åk 9 2014

Sammandrag av utvärderingsresultaten

Jan Hellgren / Chris Silverström 12.9.2018

Material

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Svenskfinland>

- **Ca 1 700 elever i 30 skolor i Svenskfinland, april 2014**
- **20 skolor i den pappersbaserade utvärderingen, 10 skolor i det digitala försöket (316 elever)**
- **Resultatrapporteringen bygger i första hand på pappersversionen.**
- **Sjätte utvärderingen i årskurs 9, 1999-2014**

Fokus på språk och skrivande

→ större djup i resultatanalysen

Utgångspunkt: läroplansgrunderna (2004), referensramen och relevant forskning

Språket (genomsnitt **58 %** av poängen)

- Kontextens påverkan på val av uttryck (62 %)
- Form och betydelse (55 %)
- Standardspråkets normer (58 %)
→ tankenivåer

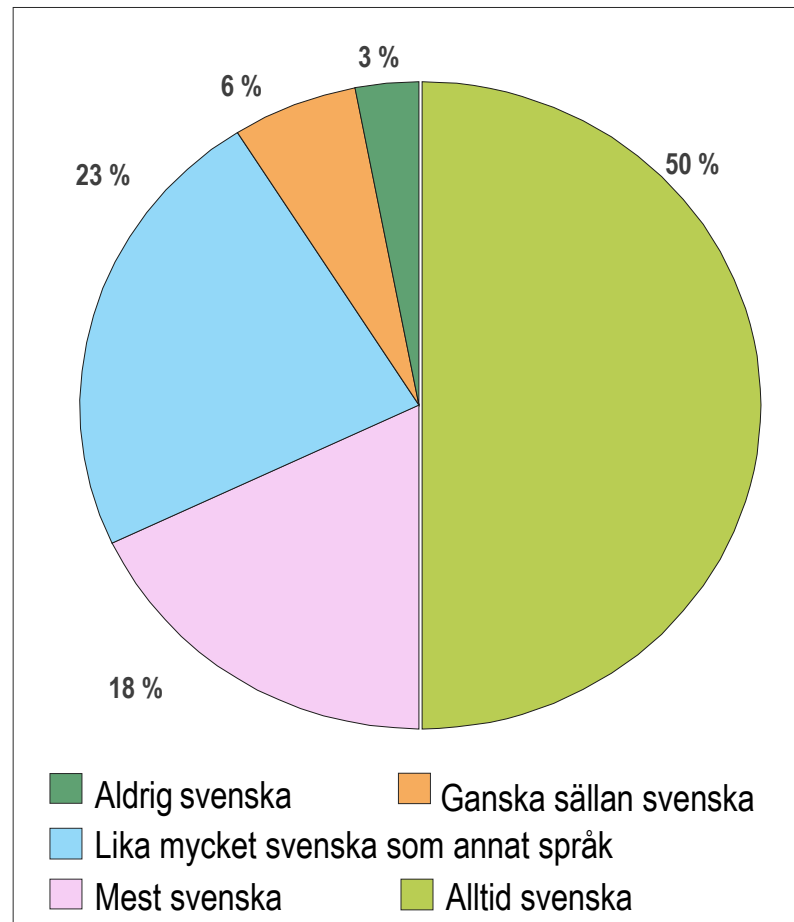
Skrivande (genomsnitt **60 %** av poängen)

- Brev, insändare och beskrivningar/nyhetstexter (66 %, 54 %, 63 %)
→ genrekompetens och språklig kompetens (språkets mångsidighet och korrekthet)

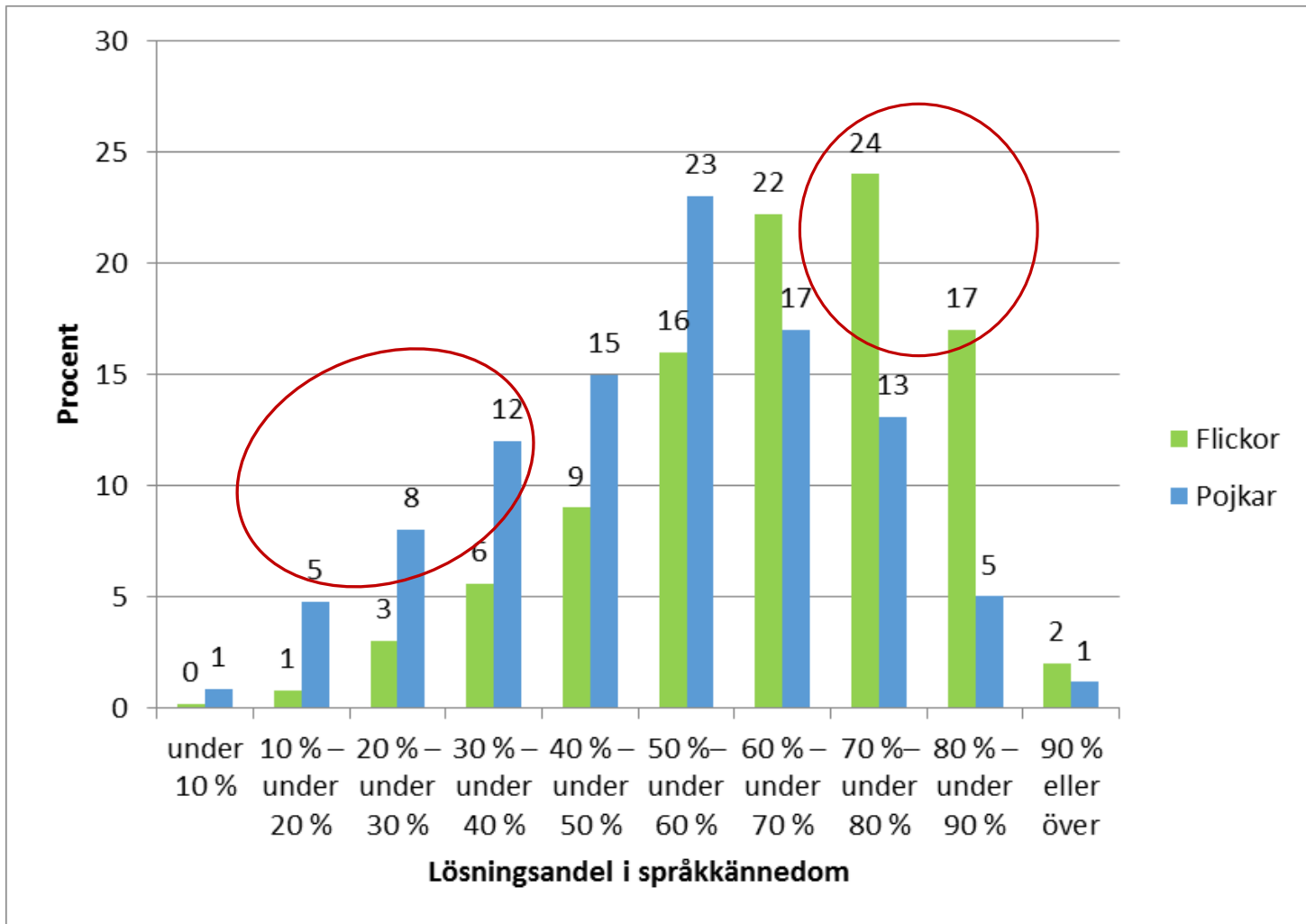
Liknande resultatrender som tidigare

- **De största resultatskillnaderna framkom mellan könen och mellan elever med olika planer för fortsatta studier.** Det framkom även resultatskillnader i förhållande till **föräldrarnas utbildning.**
- **Skrivkunskaperna låg i genomsnitt på samma nivå i alla regioner och kommuntyper.**
- **Sydvästra Finland var en aning bättre i språkkännedom än de övriga regionerna; elever i stadsskolor klarade uppgifterna något bättre än elever i tätorter eller på landsbygden.**
- **På delområdesnivå framkom inga skillnader i förhållande till graden av användning av svenska i hemmet.** Nytt är däremot att det fanns signifikanta skillnader i enskilda uppgifter i språkkännedom (ordföljd, menings- och satsstruktur, abstrakta – konkreta ord) samt i språklig korrekthet i skrivuppgifterna.
- **Över lag hade t.ex. föräldrarnas utbildning ett starkare samband med resultaten än användningen av svenska i familjen. I Södra Finland korrelerade föräldrarnas utbildning något starkare med resultaten än i Västra och Inre Finland där ingen nämnvärd korrelation fanns.**

Deltagarnas användning av svenska i hemmet (i %)

Resultatfördelning i språkkännedom

Språkkännedom: starka och svaga sidor

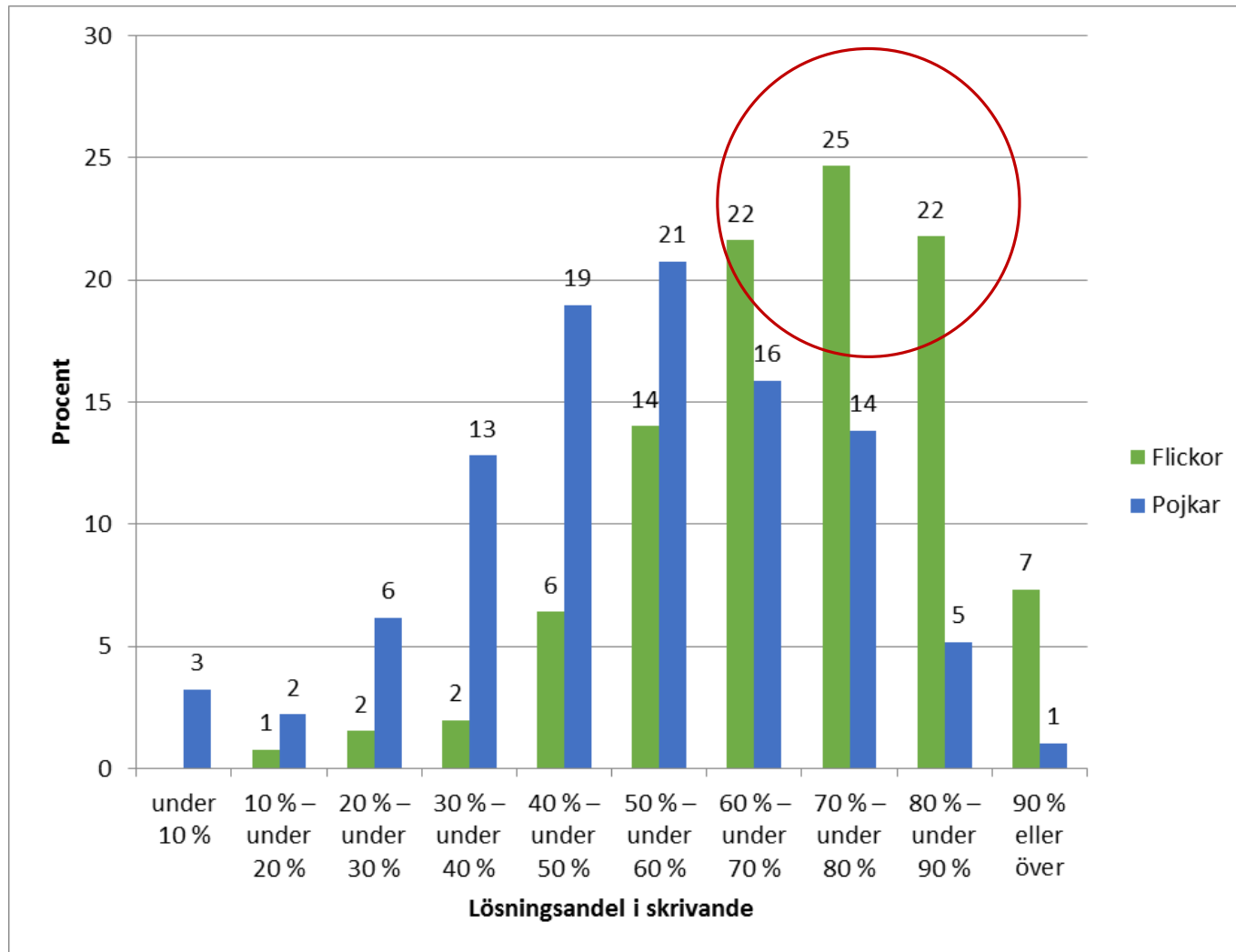
Ofta starka sidor:

- att svara på frågor om språk som inte innehåller termer
- sammansatta substantiv

Ofta svaga sidor:

- sats- och meningsbyggnad, ordföljd, textbindning
- begreppet predikat
- stil, värdeladdning
- analytiskt resonemang kring språket

Resultatfördelning i skrivande

Insändaren: Att argumentera är inte lätt

	Lösnings- andel, alla	Flickor	Pojkar
Att uttrycka sin åsikt	85 %	89 %	80 %
Att motivera sin åsikt	58 %	68 %	49 %
Att beakta avvikande uppfattningar	27 %	35 %	19 %
Att använda utgångs- texten	37 %	47 %	27 %
Textstruktur	58 %	70 %	46 %
Språklig korrekthet	59 %	70 %	49 %
Språklig mångsidighet	56 %	66 %	46 %
Hela uppgiften	54 %	64 %	45 %

Undervisningen om språkliga frågor och om skrivande

- **Undervisningen om språkliga frågor**

Modersmåslärarna uppgav att de ofta tar upp **språknormen och skrivregler, skillnader mellan talspråk och skriftspråk samt grundläggande begrepp inom grammatiken (t.ex. ordklasser och satsdelar).**

- **Skrivundervisningen**

Läraren ger ofta **skriftliga slutkommentarer till texterna och vitsord** för dem. Lärarna uppgav att eleverna ofta skriver texter för olika syften, planerar sina texter och bearbetar dem. Särskilt i fråga om planeringen var eleverna av annan åsikt.

- **Att läraren ofta bett eleverna skriva texter för olika syften hade ett visst samband med skrivresultatet som helhet (0,28).**
- **Undervisningen hade i övrigt närmast samband med resultatet i enstaka uppgifter.**
- **Lärarnas formella behörighet hade samband med skrivresultatet för deras elever.**
- **Andra viktiga samband var läsläsning (0,34) och bokläsning på fritiden (0,28-0,32).**

Viktiga områden för insatser

- **lärarfortbildning kring skrivundervisningen; ställnings- tagande texter**
- **språklig medvetenhet i skolorna; möjligheter till att använda svenska i vardagen**
- **digitala undervisningsmaterial; handledning i att jobba i digitala miljöer; tillgång till datorer; fortbildning**
- **elevernas motivation och uppfattning av nyttan med ämnet**
- **uppmuntran till läsning av längre texter**